

40.yılında 12 Eylül anıları (1)

İhtilal sabahı, Kolordu Karargahı'ndan ayrılmadan önce, tüm gazete çalışanları için "dışarı çıkış izin belgesi" aldım.

Bir ben dışarıdayım, diğer bütün arkadaşlar evinde...

Hepsini tek tek toplayıp gazete hazırlığına başlamamız lazım.

Eve döndüm, merak içindeki eşime ayaküstü durumu anlattım, gazetenin yolunu tuttum.

Gün yeni ağarıyordu.

Sokaklar sessizdi.

Askeri güçler kavşakları tutmuş, sokağa çıkma yasağına uymayanlara müdahale ediyorlardı.

O zamanlar gazete, bir süre önce yıkılan vilayet binasının yakınındaydı.

Gazeteye gidinceye kadar 20-25 noktada izin kâğıdını göstermek zorunda kaldım.

Geçici gözaltına alınacak kişiler bir bir evlerinden toplanıyor, merkeze götürülüyordu.

Belediye başkanları...

Sendikacılar...

Parti yöneticileri...

Aşırı sağ ve solun örgüt üyeleri...

Değişik nedenlerden "sakıncalı listesi"ne alınlar...

Tabii bütün bu görüntüleri fotoğraflamamız mümkün olmuyordu.

Ertesi gün gazete çıkacaktı da, sayfalar sadece Milli Güvenlik Konseyi'nin açıklamalarıyla doluracaktı.

Kimler gözaltında?

Kimler gözaltına alınabilirim korkusuyla kaçtı?

Duyumlar alıyorduk, ama bunları yazmamız yasaktı.

Bunları düşünerek yol alırken, şimdiki Borsa Plaza'nın yerinde bulunan eski balık pazarının önünde buldum kendimi.

Balık pazarının önünü görmeliydiniz.

Kamyonlar dolusu palamut ve lüfer...

Şoförler, "Biz şimdi bu balıkları ne yapacağız?"

Balığın sahipleri ortada yok" diye bölgedeki görevlilere dert yapıyorlardı.

"Kamyonlar dolusu" deyince, bugün abartılı gelebilir.

40 yıl öncesini düşünün...

Balık boldu ve de ucuzdu.

Gazetecilikte askerlik dönemi

İki saat içinde bütün çalışanlar gazetede bir araya geldik.

Sansürle ilgili kuralları anlattım.

Kolordu Komutanı Turhan Sökmen Paşa'nın bana "tebliğ" ettiği kuralları...

M. Tanzer
ÜNAL

Milli Güvenlik Konseyi ve Bölge Sıkıyönetim Komutanlığı'nın yayınladığı bildirimler eksiksiz ve en görülür şekilde yayınlanacaktı.

İhtilal aleyhine herhangi bir davranış, haber yapılmayacaktı.

İhtilal, ima yoluyla dahi olsa eleştirilmeyecekti.

Baskıdan önce sayfa ların provaları Kolordu'ya götürülecek, görevlendirilen subay kontrol edip onayladıktan sonra, gazete basılabilecek ve dağıtılacaktı.

Onaysız bir gazetenin basılıp dağıtılması, kapatılma sebebiydi.

Her şeyi anlattım.

Kimin ne yapacağını konuştuk.

Gazeteyi her gün kontrole götürüp onay almak görevi benimdi.

Gazetecilikte "askerlik" olur mu?

Sıkıyönetim ilan edildiğine göre, "gazetecilikte askerlik" dönemi başlamıştı.

Her gün "askeri kurallar içinde" gazeteyi hazırlıyor, tamamlandığında kontrol ve onay için Kolordu binasına götürüyordum.

Görevli subayın başka işleri de olduğundan, bazı günler gazetenin kontrol edilip onaydan çıkması 2-3 saati buluyordu.

Gazetede bütün ekip, onayın gelmesini bekliyordu.

Eğer bir de değişiklik varsa, işimiz daha da uzuyordu.

Turan Sarı hariç bütün belediye başkanları görevden alınmıştı

Aklıma geldi, kısa bir not düşeyim.

İhtilalde, Kandıra Belediye Başkanı Turan Sarı hariç bütün belediye başkanları görevden alındı, bazıları tutuklandı.

Yerlerine "emekli subaylar" getirildi.

Görevden alınmayan tek Başkan Turan Sarı idi...

Turan Sarı da bir süre sonra kendi isteğiyle görevi devretti.

İzmit Belediye Başkanı Cevdet Bağdat'ı, o da görevden alınanlar arasındaydı.

Aradan birkaç ay geçti, asker kökenli belediye başkanlarının yerine sivillerin atanacağı bildirildi.